

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articolii și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concurs. inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE OAPTĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

De ale adunării generale

a Reuniunii învățătorilor români ort. din protopopiatele arădane I—VII.

Duminecă și luni, în 1/14 și 2/15 sept. s'a ținut în Șiria adunarea generală a »Reuniunii învățătorilor români dela școalele poporale, ort. române din protopopiatele arădane I—VII.« Am publicat despre aceea adunare un scurt raport, cât a ajuns mâna unui învățator pe care l'am rugat să ne dea raport. Batar că noi am avea mai mult titlu de a aștepta rapoartele despre adunarile generale învățătorești, rapoarte scrise din adevărat interes pentru școală. Ei dar așa e, noi dăm pânea alții peatra, chiar precum spun prorocii. Nici nu o spunem ca o supărare, ci ca o adevărire a prorocilor.

Desprindem o chestiune ce ne privește direct, chestiunea preparandiilor noastre duse atât de nenorocos în discuțiunea adunării generale cât de nenorocos pare a fi raportată în »Românul«, pentru că nu ne vine a crede că s'a petrecut lucrurile întocmai precum sunt descrise.

În adunarea generală a Reuniunii bănățene din anul trecut a pertractat un învățator preparandia noastră fără a o mai fi văzut doar de când a eșit din institut și spune să se introducă economia practică și lucrul manual, chiar în preparandia din Arad, unde zeci de elevi sunt susținuți din economia intensivă a grădinaritului ce se face în institut și unde e un atelier a lucrului manual, ce a dus elevii la perfecțiunea nu numai de a-și ști face toate uneltele casnice de lemn și a lucra în lut, ci își știu face și aparatele necesare la experimentările fizicale. Și mai caracteristic decât aceasta desorientare a unui absent e faptul, că cei ce fuseră crescuți pe pânea economiei domestice din seminar și cei ce lucraseră în atelierul lucrului de mână tăcură la îndrumările disertantului, ori doar chiar îl aplaudau drept dovadă despre lipsa de atenție la cele ce se petrec, atât de necrutător descrise de un critic al adunarilor învățătorești.

Di Petru Vancu debitează estimp în adunarea generală din Șiria, chestia elevilor preparandiali în disertația, în care aruncă teza »Care

este cauza că institutele pedagogice nu sunt cercetate de mai mulți elevi, iar tinerii nu se aplică pe cariera învățătorească«.

Mai înainte de toate ar aduce cu sine respectul față de școala noastră centrală, de conducătorul ei nu vorbim, ca înainte de a duce cineva institutul pe arena publicității să-și iee informații dela directorul acelu institut asupra celor ce vrea să spună, căci școala românească a zilelor noastre are părți delicate cari se sfărâmă dacă să prinde de, ele mână necunoscută, Socotim că e superflu să mai esplicăm acest lucru. Dacă consulta locurile competente află și de piedecile ce a întâmpinat preparandia în timpul din urmă și de faptul anunțat altfel și în coloanele acestei reviste că s'a schimbat situația, institutul este bine împopulat și gata de a da însemnat contingent de învățatori pe viitor. De pildă estimp sunt 21 elevi în c. IV ped. câtră cari se mai adaug 10 clerici cari stau la examen de cvalificație învățătorească, va se zică institutul e capabil de a da pe anul viitor 31 învățatori, și cursurile nu mai slăbesc ci se întăresc, bunăoară estimp s'a înscris 31 elevi ordinari în c. I ped. și 16 clerici din c. I la examen de cvalificație învățătorească. Cu alte cuvinte superioritatea preparandiei noastre a luat cele mai largi îngrijiri pentru creșterea viitorilor învățatori și vesel sună goarna culturii poporane în institutul nostru pedagogic. Prin aceste constatări cade de sine și teza pusă de dl învățator P. Vancu și combinațiile debateurilor din combinație, rămânând mai mult adevăr în aceea ce a spus cu graiul viu dl president Iosif Moldovan, mai de aproape cunoscător a lucrurilor din Arad, în plenul adunării, generale dar ce nu s'a scris între superlativele raportului din »Românul«, că adevărat numai prin ajutoarele bugetare și economiile făcute la institut s'a putut ajunge la recrutarea contingentului necesar de elevi. Să nu trecem cu vederea că dieceza a urcat la 6000 cor. bugetul alumneului scăzut într'o vreme la 2500 coroane, și că internatul este aprovizionat cu grădini întinse și cu îngrășătoare de porci cari îi reduc erogațiile la minimal. Di P. Vancu putea să le afle toate acestea dacă se informă la locul competent.

Dar nu numai aceasta nebăgare în seamă ne miră, ci și mai mult, că în adunarea aceea au fost mulți, mulți învățăcei eșiți odinioară din școală cari știu cum au fost dânsii crescuți, dar n'au mărturisit adevărul, ci a trebuit altul să-l salveze, prezidentul cel din distanță dela acele beneficii.

Pe cât de nenorocoasă a fost premisa disertației pe atât de nenorocoasă a fost și concluziunea, bunăoară cu greutățile parohiei și martirii științei pedagogice, huiă că la noi vin goniții de sărăcie și disgustul de licee, mai pe sus de toate însă concluzia să luăm ajutoarele bănești dela »studenți mediocrii« și să le dăm pentru »excursii de studii« învățătorilor eminenti. Ne pare a nu crede în scrisese despre acea disertație, noi cunoaștem pe D-l învățător Petru Vancu, de om cumpenit, pare că nu se potrivește în gura lui paradoxul, că atunci când vrei să ajuți tinerimea ce vine la preparandie, să iei și aceea ce are și să o dai învățătorului care își are plata sa suficientă pentru pâinea de toate zilele, din care se ajunge și de mijloacele de perfecționare, acolo unde este duh de perfecționare. Lasați dumnia voastră instruirea și clasificarea elevilor pe mâna corpului nostru profesoral destul de luminat de a da învățători buni și zelosi școlii românești și fără a lua pâinea elevilor de a o da excursioniștilor.

D-l Iuliu Groșorean pune vina pe legea Aponyană, că, ea ar împiedeca tinerimea de a îmbrățișa cariera învățătorească, acesta ar fi senzul implicat al raportului despre spusele domniei-sale. Hic Rhodus hic salta. Cu cât e mai mare greumântul, cu atât trebuie să fie mai mare avântul, intonarea prea mare a greumântului nu e potrivită pentru potențarea forțelor productive. Resignarea în gura unui învățător atât de zelos cum e D-l Groșorean nu e o norocoasă notă a unei discuțiuni, care avea mențiunea de a promova cauza întăririi corpului didactic.

D-l profesor Dr. A. Sădean, vede în prea negre colori prestigiul învățătorilor atunci, când debitează preținsul dispreț al învățătorimei. Nu domnule, învățătorii noștri se bucură de stima generală înaintea fetelor bisericesti, biserica a dat tot ce a avut pentru școală, Prezența episcopilor etc., da, înalță moralul învățătorimei, se și prezintă unde se poate, cum de atâtea ori ați putut vedea chiar în Arad, dar cu prezența aceasta personală nu se umple școala de elevi, ci cu ajutoarele tinse școlii. Acolo, unde un episcop și o corporație bisericască aduce jertfe pentru crearea unui corp profesoral tare, pentru prevederea institutului cu toate mijloacele de învățământ, da pâne de 6000 Coroane la an, este în mijlocul învățătorimei ori unde s'ar afla ea.

Socotim a fi fost de prisos aceasta accentuare disonantă, cu atâtea mai vârtos că dânsul cunoaște mai bine spiritul de închiegare a candidaților de preoți și învățători, ce dominează în școlile noastre centrale.

Constatăm că discuțiile acestea n'au avut darul de a fixa un nou punct de atracție către cariera învățătorească, ci din contră o înstrăinare. Învățătura ar fi, ca în adunarea generală să se ducă numai chestii apreciable acolo.

Faptul e că, preparandia e provăzută cu un escelent corp profesoral și cu maximul ajutorului ce-i poate tinde dieceza. În anul trecut dintre 72 de elevi numai 28 au fost solvenți, ear restul de 44 elevi ținuți din bugetul diecezei și din economiile seminariale. Aceste cifre nu mai au nevoie de formele elocuențelor, ele sunt un punct fix al adevărului. În anul trecut s'a putut susține 44 elevi din truda noastră, estimp însă sunt 95 elevi, dintre cari abea vor fi mai mult de 32—35 solvenți, cum fi vom ținea acum 60 gratis din 6000 Coroane? Noi nu suntem Hristoși ca să susținem cu 5 pâni și 2 pești mii de oameni, ci numai atâtea putem da cât ne-a dat natura.

Iată aici vine rolul domnilor învățători și preoți. Regretatul de fide memorie protopop Constantin Gurban, în fiecare an venea cu o ceată de copii buni aleși din școlile protopopiatului sau. El îi îmbraca cum putea, adeseori imprumuta bani ca să poată merge acasă, caci ce avea aduși la Arad îi cheltuia pe elevi. Mergea apoi acasă și aduna mai dela preotese, mai dela dascălițe, mai dela creștini buni, fasole, cartofi orice află pe la ei și trimitea alumneului. Acesta e metoda protestanților, de a-și ajuta convictele lor. Uite un punct fix de a promova cauza preparandiei. Să facă și domni învățătorii și preoții așa, să adune elementele cele mai bune dintre absolvenții de 4 clase pentru preparandie și să-i aducă aici cu ceva merinde ca să ne fie ușurată poziția, unul un sac de fasole, altul un sac de cartofi, câte un sac de făină de grâu, de malajă cum da Dumnezeu pe țara, celelalte ale împărțirii și ale învățătorei lasațile pe noi. O să vedeți ce aglomerație de studenți ar fi pela noi. Și nu e lucru mare ce va cerem.

Sfințirea bisericii din Ortiteag.

Credincioșii din Ortiteag, o comună mică de pe Crișul repede, au avut în 8 septembrie o zi de adevărată sărbătoare. Au prăznuit ziua duminicii, a Nașterii Născătoarei de Dumnezeu și au mai avut sărbătoarea sfințirii Sionului, ridicat spre mărirea lui Dumnezeu. Prin cruce și bună chivernisire și-au zidit biserică, care ar putea să facă cinste oricărei parohii fruntașe.

Insufletirea și ostenele lor pentru o cauză mare, le-a onorat Preasfinția Sa, Episcopul Aradului, Ioan I. Papp, când, la cererea credincioșilor, recomandată și de consistor s'a decis să meargă în persoană și să dea destinațiunii sale sfinte noua biserică.

Preasfinția Sa a plecat din Arad sâmbătă, în 7/20 septembrie, însoțit fiind de părintele referent bisericesc Gheorghe Popovici și diaconii: Cornel Lazar și Dr. Lazar Iacob.

La gara din Oradea mare a venit întru întâmpinarea Preasfinției Sale P. C. Sa dl vicar Vasile Mangra cu membrii Consistorului și alți intelectuali. Iși continuă apoi calea însoțit fiind și de P. C. Sa dl vicar, domni Gheorghe Tulbure, referent bisericesc și Gheorghe Papp.

La intrarea în protopresbiteratul Peșteșului, în Săcădat e binevenat de dl protopresbiter Alexandru Munteanu, care a venit în fruntea mai multor preoți.

În număr mai mare sau mic, dupăcum au avut cunoștință despre venirea Episcopului lor, s'au adunat credincioși la toate gărele.

În Aleșd iese întru întâmpinare primpretorele Bérey cu mai mulți fruntași, și se continuă calea cu trăsurile. O frumoasă primire fac credincioșii din Aștileu în frunte cu părintele lor Petru Pop, cari de bucurie că pot saluta pe episcopul lor, împodobesc drumul cu ramuri verzi.

Ajunși în Ortiteag se începe serviciul cu priveghierea, iar în ziua următoare, duminică, slujba sfințirii o face Preasfințitul cu asistență mare. La actul acesta rar au venit credincioși din toate comunele învecinate. În cuvântarea dela sfârșitul s. liturgii, Preasfinția Sa laudă râvna credincioșilor din Ortiteag pentru casa lui Dumnezeu, cuprinde apoi într'un frumos mănușiu învățăturile și sfaturile, cari să servească ca merinde sufletească tuturor credincioșilor săi. Laudând însă părțile bune, nu omite a arăta și părțile umbroase, și constatând cu toată tăria patima beției, aducătoarea tuturor mizeriilor și secta baptistă, care începe a se încuibă și în părțile acestea.

După serviciul divin au urmat recepțiile, apoi masă comună în aceeași zi — după o cale obositoare — Preasfințitul s'a înapoiat la reședința Sa. În tot timpul petrecirii în Ortiteag Preasfinția Sa și suitea s'au bucurat de primirea plină de iubire a părintelui lo-î Moldovan și a vredniciei sale soții, care a avut în tot timpul rolul Martei din Evanghelie, făcându-se vrednici de mulțăminta ce le-a adresat Preasfinția Sa.

A fost o întâmplare, că biserica din Ortiteag a fost a cincizeca biserică sfințită de Preasfinția Sa în timp de zece ani și câteva luni de păstorire. Deie bun! Dumnezeu că cele 50 de biserici sfințite și cari vor mai urma să fie tot atâtea fortărețe ale neamului nostru. În toate vremurile să fie ele o corabie a lui Noe, în care să putem adăposti tot ce avem mai scump, să fie zidul de îngrădire, înăuntrul căruia să putem păstra neatinse credința, limba și obiceiurile noastre, semințe scumpe, sămănate la toate prilejurile de cătră Preasfinția Sa în inimile credincioșilor.

Avem credința tare că aceste dorințe se vor realiza. Sf. Ciprian, în cartea despre unitatea bisericii, zice: „Cine nu are biserica de Maică, nu poate să aibă pe Dumnezeu de Tatăl său“. Noi însă totdeauna am privit la biserică ca la maica noastră, vom avea deci și pe Dumnezeu de Tată.

Creștinii și Statul.

(Urmare).

Dar, dacă este vorba de o pierdere — și de o pierdere reală pentru Stat —, apoi aceasta este că se persecută și se supun morții în toate zilele atâția oameni virtuoși și cărora nu li-se poate nimic impută. Ca să dovedească aceasta, autorul se referă la registrele păgâne și la păgânii cari judecă zilnic pe cei închiși. Din registrele de condamnări se va putea vedea că se condamnă atâția oameni vinovați de tot soiul de crime, de asasinat, de hoții, de sacrilegii, de seduceri și dintre ei nu este nici unul care să fie creștin. Păgânii umplu închisorile, ei îngrășă animalele lucrează în mine și servesc în grupe la spectacole. Creștinii singuri sunt nevinovați și nu trebuie să vă surprindă, căci nevinovăția este pentru creștini o necesitate, pe care o cunoaștem cu perfecțiune, fiind adusă de însuș Dumnezeu, stăpânul cel desăvârșit. Noi, zice mai departe, păzim cu credință nevinovăția, ca poruncită de judecătorul pe care nu-l putem disprețui; pe când pentru voi alții v'a învățat-o și dela oameni a-ți primit-o. Apoi care este legea cea mai înțeleaptă din aceea care zice: nu veți ucide, sau aceea ce zice „Voi nu vă veți mânia de loc“? Ce este mai perfect a condamna adulterul sau simpla privire a ochilor; lucrările rele sau chiar numai cuvintele; de a opri a se face injurii cuiva sau de a condamna în sine injuria? Si observați că legile noastre au imprumutat aceea ce este bun dela o lege mult mai veche care este legea dumnezeiască.

După câteva cuvinte asupra neputinței omenești autorul încheie această parte cu indicarea că a justificat pe creștini de crimele pe care le pun păgânii în sarcina lor și că, în fața acestora nici un om de bună credință nu mai poate persista în astfel de acuzațiuni. Apoi trece la alt soi de acuzațiuni, anume la aceea, în primul loc, că învățătura creștină n'are nimic dumnezeesc în ea, că nu este decât o sectă filozofică ca toate sectele. Păgânii zic că filozofii învăță că creștinii, fac profesuni de nevinovăție, de dreptate, de răbdare, de sobrietate și de castitate ca și ei. Dar dacă doctrina creștină este ca și a aceloră, pentru ce nu li-se dă voie a o profesă cum se dă voie aceloră? De ce dacă filozofii sunt o sectă ca și creștinii nu sunt și ei obligați la fapte pe care dacă noi nu le facem, suntem amenințați cu moartea? De ce nu se obligă filozofii a sacrifica, a jură pe zei și a face acte de cult păgân? Noi observăm, zice Tertulian, că totul este permis filozofilor; de a distruge pe față cultul zeilor păgâni, de a scrie contra superstițiilor păgâne și voi li aplaudați. Mare parte dintre filozofi se declară contra stăpânilor voștri, iar voi li tolerați. În loc de a-i da pradă fiarelor, voi le dați premii și le ridicați statui. Rațiunea pentru care faceți toate acestea este că poartă numele de filozofi și nu de creștini, iar numele de filozof nu pune pe fugă demonii. Ce zic? Filozofii iubesc pe demoni după zei, cum se vede la Socrate, care zicea: Dacă demonul meu învoeste această. Acest filozof întrevădea puțin adevărul, fiindcă negă că au fost zei, poruncel totuș aproape de moarte ca să se sacrifice un cocoș lui Esculap, ca recunoștință, de sigur, pentru tatăl său Apollon, căci oracolul l-a declarat cel mai înțelept dintre oameni. Dar ce imprudență de a lauda înțelepciunea unui om care nu recunoștea pe zei.

Adevărul este odios, acel care-l mărturisește pe față revoltă spiritele. Mijlocul sigur de a plăcea la

toți cari-l persecută, este de a-l slăbi și altera, ceea ce fac filosofii, cari se dau că învață adevărul, dar cari n'au alt scop decât gloria lor. Pe când creștinii, cari se gândesc numai la mântuirea lor, nu caută decât adevărul și pe acesta îl profesază în toată curăția. Filosofii nu sunt deci așa cum îi credeți a se putea compara cu creștinii fie din punct de vedere doctrinal, fie din acela al moravurilor. Thales, acest mare fizician, putut-a el răspunde ceva pozitiv lui Cresus în privința Dumnezeirii, cu toate că a cerut timp să se gândească? La creștini cel din urmă lucrător cunoaște pe Dumnezeu, poate să-l facă cunoscut și altora și vă spune la toți asupra oricărei chestiuni relativ de autorul universului, pe când Platon ne asigură că este cu totul greu de a-l cunoaște și încă mai greu de a vorbi despre el în fața poporului.

Filosofii ar pretinde să ne dispute castitatea? Dar eu citesc în darea de seamă d spre moartea lui Socrate că el a fost condamnat ca curoptor al tinerimei, pe când nici odată nu se va putea învinui vr'un creștin că a violat legile naturii. Să vorbesc de umilință? Văd pe Diogene că călcă cu picioarele sale pline de noroi orgoliul lui Platon cu un orgoliu încă și mai mare, pe când un creștin nu cunoaște trufia chiar cu un sărac. Să vorbesc de moderațiune? Pitagora voește a domni asupra Turienilor, Zenon asupra Prienienilor, un creștin nu râvnește nimic. Dacă vin la egalitatea sufletului, Licurg se lasă a muri de foame pentru că Lacedemonii au schimbat ceva din legile sale, pe când un creștin mulțumește acelora cari l-au condamnat. Dacă compar buna credință, Anaxagora neagă depozitul care l-a primit dela gazda sa, pe când buna credință a creștinilor este recunoscută de chiar păgânii. Dacă izu în considerațiune bunătatea, Aristotel izgonește pe amicul său Hermia din locul ce ocupă, pe când un creștin nu umilește nici pe inimicul său. Aristotele măgulește josnic pe Alexandru spre a-l conduce, Platon pe Dionisie tiranul spre a fi primit la masa sa; Aristip sub purpura și sub masca celei mai mari austerități, se dedă la viții; Hippia fu ucis pentru că încercă să oprime țara sa, pe când nici un creștin nu și-a permis ceva contra Statului, nici chiar spre a răsună pe creștinii cari fusesse tratați neomeneste.

Mai departe autorul arată că nici un creștin nu se abate dela regulile moralei, pe când la filosofi mulți s'au dat la crime și fără de legi, păstrând totuș printre păgâni numele și onorurile rezervate înțelepților. Și cum puteți compara pe un filosof cu un creștin, un discipol al Greciei cu unul al Cereului, un om care nu s'a ocupat decât cu gloria lui cu un altul care n'are în inima sa decât mântuirea, un om care vorbește de înțelepciune cu un altul care trăește cu înțelepciune, un om care distruge totul cu un om care stabilește sau menține totul? Cum puteți voi compara, zice mai departe autorul, pe partizanul cu adversarul erorii, pe corupătorul cu răzbușătorul adevărului, pe acel care l-a părăsit și acel care în tot timpul este posesorul și păzitorul lui? Ce este comun între doi oameni atât de opuși unui contra celuilalt? Și apoi vechimea cărților noastre nu trebuie a vă dispune de a le privi ca tezaurul din care învățații, veniți pe urmă, au luat toate bogățiile lor? Care este poetul, care este sofistul care n'a împrumutat nimic din proroci? În aceste isvoare sfinte toți filosofii și-au liniștit setea lor. Iată de ce se compară cu creștinii, iată de ce, cu această ocaziune, unele State le au, ca Teba, Sparta și Argos. Acești oameni

pasionați numai pentru glorie și elocință se sforțară de a atinge înălțimea Scripturilor noastre și când găseau câte ceva care le putea servi vederilor lor, ei își apropiară aceea. Neconsiderând Scripturile ca dzești, n'aveau nici un scrupul de a le altera, căci ei n'aveau priceperea asupra multor locuri din ele, grele chiar pentru Iudei. Disprețuitori, nu puteau nici gustă nici crede adevărul simplu și fără ornamentațiune, de aceea îl corupseră cu un amestec de conjecturi. În loc de a învăța dogma unității lui Dumnezeu așa cum au găsit-o, ei disputară asupra naturii sale, asupra atributelor sale . . . . . Unii, ca de ex. Platonicienii cred că Dumnezeu n'are corp; alții, ca Stoicii, susțin contrarul. Epicur spune că e compus din atomi, Pitagora din numere, Eraclit din materie focoasă. După Platon el este peste tot și prezidă peste tot; după Epicur, el este în repaos și nelucrare, nul în ceea ce privește de oameni. Stoicii și-l închipuie afară de lume, Platonicienii îl pun în lumea pe care o conduce ca și pilotul vasele sale. Filosofii nu se înțeleg nici asupra lumii, unii spun c'a fost făcută, alții că este veșnică, unii asigură că se va sfârși, alții din contra. Ei nuse înțeleg nici asupra naturii sufletului, care act este dumnezeiască și veșnică, act coruptibilă și peritoare. Cu un cuvânt, fiecare au schimbat sau a adaos la fantezia sa. Dar nu trebuie a ne mira că filosofii au desfigurat cărțile acestea atât de vechi, pentru că oameni ești din școalele filosofilor au corupt cărțile cele noi ale creștinilor, interpolând la opiniunile lor particulare dogmele filosofice, dela un singur drum drept ei și-au făcut o mulțime de drumulețe lateralnice unde se pierd. Tuturor acestor corupători ai Evangheliei, le opunem, zice Tertulian, argumentul invincibil al prescripțiunii, că religionea adevărată este singură aceea care, învățată de Isus Hristos, ne-a fost transmisă prin ucenicii săi, cărora sunt posteriori toți acești inovatori. Aceasta este în adevăr că prin sugestiunea spiritelor înșelătoare, au găsit materiale pentru a ridică sistemele lor de eroare. Acestea sunt spiritele ce au infectat doctrina noastră mântuitoare printr'un aliaj necurat, aceștia sunt acei care au inventat fabule imitând dogmele noastre, spre a slăbi credința în adevăr, fie făcând pe creștini a nu crede în considerație că nu se pot crede poezii și filosofii, fie făcând a crede tot ce nu este creștin. Astfel, predicăm noi judecata lui Dumnezeu? Ne spun că și poezii și filosofii au închipuit judecări în infern. Arătăm noi că sunt locuri de foc destinate pentru pedepsirea crimei, ei ne spun că și fabula arată un fluviu de foc pentru morți. Vorbim noi de paradis, ea loc de desfătare pentru cei aieși de Dumnezeu, găsim și la ei locuri ocupate de spirite. Dar ce au putut da poezilor și filosofilor ideea de funcțiuni atât de asemănătoare cu tainele noastre, dacă nu misterele noastre însăși cu mult mai vechi? Deci misterele noastre sunt mai de crezut și mai sigure, căci prin ele credem în ceea ce nu este decât umbra și imaginea. Se zice că poezii și filosofii sunt creatorii fabulei? Atunci misterele noastre ar fi imaginea a ceva posterior, ceea ce este contra esenței lucrurilor, căci nic odată umbra nu este înaintea corpului, nici copia înaintea originalului. Dacă, cum spune Laberius, câțiva filosofi, după învățătura lui Pitagora, susțin că se schimbă calărul în om, femeia în calabră și pun toată arta rațiunii de a dovedi aceasta, nu vă sudece, nu vă sfătuește de a vă abține dela mâncarea animalelor, mâncând pe strămoșii voștri când mâncați boul? Iar dacă un creștin vă garantează că veți înviea așa cum sunteți nu vă împăcați cu

aceasta. Dar spiritele separate de corp nu sunt altceva decât ceea ce au fost, căci ele nu pot fi ceea ce n'au fost decât încetând de a fi ceea ce au fost.

Aș pierde prea mult timp, și aș deveni pre ridicol, dacă aș încerca a examina aci în ce fel de animal urmează a fi schimbat fiecare om. De aceea voi continua mai bine apologia noastră și voi arăta că este mai rațional a crede că fiecare om va reveni la ceea ce a fost și că acelaș suflet va însufleți acelaș corp, figura poate să nu fie aceeaș. Învierea este absolut cerută pentru judecata finală când omul trebuie să se înfățișeze așa cum au fost în această lume, spre a primi dela Dumnezeu răsplata sau pedeapsa ce va fi meritat. Corpurile trebuie a fi readuse așa cum au fost și de oarece sufletele sunt neputincioase de a simți fără corpuri și pentru că ele au meritat tratamentul cel ce-l vor primi în urma judecării în corp și cu corpul. La acestea autorul în continuare și spre a risipi încă din îndoelile păgâne, răspunde la întrebare: Cum se va putea ca materia redusă în cenuse să formeze din nou un corp? Aruncați-vă ochii asupra-vă, le zice, și nu veți mai putea să nu credeți. Ce-ați fost înainte de a fi om? Fără îndoială, nimic, și nu veți fi nimic când veți înceta de a fi. De ce n'ați reîncepe, de a fi, dacă cel ce v'a scos din neant voește? n'ați fost nimic până ce n'ați fost făcuți; nu veți fi nimic, până nu veți fi făcut din nou. Explică-mi primul fenomen și eu îți voi explica pe cel de al doilea. Nu se pare că veți redeveni mai ușor aceea ce ați fost, după ce Dumnezeu v'a făcut fără nici o greutate aceea ce n'ați fost niciodată?

„Biserica Ortodoxă Română“.

(Va urma).

CRONICA.

Biserica din Moșnița. În numărul trecut am dat seamă despre acțiunile sfintei biserici din Moșnița. Acum dăm și datele istorice din un raport sosit târziu a învățătorului Trăilă Pigli despre sfântirea bisericii din Moșnița. În Moșnița — scrie Trăilă Pigli — era o biserică veche de 102 ani zidită, care nu numai că nu corăspundeă spiritului timpului de azi, dar era aproape să amenințe viața celor ce intrau în ea. Nu cerc să scoți meritele unuia sau altuia în lume pentru că dacă aș face-o asta s'ar supăra unul sau altul. Toți cei chemați și-au făcut datoria. S'au făcut mai multe donațiuni între care mi-am însemnat următoarele: Preotul Dimitrie Adam a donat clopotul mare de 4 Mm., Vichentie Crișmari pădurar un policandru frumos, neguțătorul Iacob Schneider o candelă frumoasă, reînvierea de cântări la indemnul învățătorului George Caba orologiul de turn și mai multe femei diferite aranjamente interne din țesăturile și broderiile cele mai frumoase. Biserica s'a reînviat tot pe fundamentul vechiu și aceasta reînviere afară de aranjamentul intern a costat 32.000 cor.

Concurse.

Pe baza ordinului Consistorial cu Nr. 5600/1913 prin aceasta se ăcrie concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din Dud cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Sesiunea parohială în estensiunea ei de astăzi împreună cu dreptul de pășune.

2. Birul legal.
3. Stolele legale
4. Eventualul ajutor din visteria statului.

Toate dările după beneficiu le va suportă alegândul. Parohia fiind clasificată de clasa II dela reflectanți se cere evalueațiunea prescrisă pentru asemenea parohii.

Alegândul este obligat a catehiza la școala noastră confesională fără a aștepta altă remunerațiune, asemenea a predică cel puțin odată în fiecare lună.

Jumătate din întreg beneficiul compete până la 21 august 3 septembrie 1914 văduvei rămasă de decedatul paroh.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie sunt datorii a-și înainta recursurile ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului parohial din Dud P. O. Oficiu protopopesc din Șiria (Világos) având pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Reg. pentru parohii a se prezenta în s. biserică gr. or. rom. din Dud în cutareva duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Dat din ședința extraordinară a comitetului parohial din Dud la 6/19 septembrie 1913.

Gerasim Văcean

preș. com. par.

Ioan Valentin

not. com. par.

În conțelegere cu: Mihail Lucața protopop

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din Roșia (Borosósa) se ăcrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Școala“.

Emolumente: În bani gata 362 cor., 5 șinice grâu, 5 șinice cucuruz, 16 m. lemne numai pentru învățător, pentru conferințe 12 cor., scripturistica 6 cor., la oaltă dau 600 cor., întregirea e în curgere dela stat.

La recursurile sunt a se alătură în original următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Diploma de învățător. 3. Atestat de apartinență. 4. Atestat de serviciu.

Alesul va provedea straba fără alta remunerație.

Recursurile adresate către comitetul parohial din Roșia sunt a se înaintă P. O. Of. pbit. din Buteni (Körösbökény), având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Florian Boxin pbrbiter, insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din Camna (Kávna) se ăcrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Școala“.

Emolumente: Din cassada epitropiei parohiale suma de 561 cor., locuința și supraedificate, lemne 5 m. și pentru sala de inv., conf. 10 cor. întregirea de s at e în curgere.

La recursurile sunt a se alătură în original următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Diploma de învățător. 3. Atestat de apartinență. 4. Atestat de serviciu.

Alesul va provedea strana fără alta remunerație.

Recursurile adresate către comitetul parohial din Camna sunt a se înaintă P. O. Of. pbit. din Buteni (Körösbökény), având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Florian Boxin pbrbiter, insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II din Leș (Váradles), se publică concurs, cu termen de alegere de 30 zile, dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Beneficiul acestui post de paroh este:

1. Pământ parohial 22 jug. 2. Dela fiecare nr. de casă 1 vică (30 litre) bucate bir, parte săcară parte cucuruz. 3. Stolele îndatinat. 4. Întregirea dela stat. 5. De locuință se va îngriji alesul, până când parohia va edifica casă parohială. Dările după beneficii cad în sarcina alesului. Alesul va avea să catehizeze la orice școală din parohie, fără să aștepte pe tru aceasta remunerațiune specială dela parohie.

Reflecții sunt poftiți, ca rugările ajustate cu documentele prescrie, să le înainteze P. O. oficiu protopopesc în Oradea-mare (Velența) în termenul regulamentar, având în acest restimp a se prezenta — cu observarea strictă a Reg. p. parohii — în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant, serviciu divin și oratorie.

Leș, din ședința comitetului parohial ținută la 28 iulie (10 august) 1913.

Vasile Bulzan
președ. comit. par.

Romul Popa
not. com. par.

În conțelegere cu: Andrei Horvat, adm. protopopesc în Oradea mare.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III Dumbrava cu filia Rostoci (protoprebit. Halmagiului), amăsurat ordinelor ven. Consistor diec. de Nr. 4512/1912, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. Birul parohial legal dela 132 numeri de casă.
2. Stolele legale, uzitate în parohie.
3. Întregirea dotației cu ajutor de stat.
4. Ne fiind casă parohială, până la alte dispoziții alesul va avea să se îngrijească de locuință în parohie pe speșele sale proprii.

Alesul preot se îndatorează să catehizeze la școala din Dumbrava, fără altă remunerație și va solvi toate dările după beneficiile sale preoțesti.

Reflecții sunt poftiți să-și susțină recursurile ajustate conform „Regulamentului pentru parohii” și adresate comitetului parohial din Dumbrava-Rostoci la oficiul protoprezbiteral gr. or. rom. al Halmagiului (Nagyhalmagy).

Se poștește ca recurenții sub durata concursului să se prezente în vre-o duminică ori sărbătoare în bisericile din Dumbrava și filia Rostoci, spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie eventual și serviciu dumnezeesc, făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Comitetul parohial din Dumbrava-Rostoci.

În conțelegere cu: Cornel Lazar, protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățărești-cantorale dela școala poporală gr.-or. rom. din Șilindia (Selénd) protoprezbiteratul Buteni se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din cassa culturală 906 cor.
2. 12 m. lemn pentru învățător 84 cor.
3. Scripturistica 10.
4. Spese pentru conferințe 20 cor.
5. Stolele cantonale 10 cor.

6. Locuință și grădină de legume; de încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască.

7. Întregirea dela stat e pusă în prospect pentru învățător calificat și ales conform art. de lege XXVII din 1907, deci fără altă întervenire se consideră de asigurată și conform art. XVI din 1913.

Reflecții sunt poftiți, ca recursurile lor ajustate cu documentele prescrie și anume: a) extras de botez; b) diploma învățărească; c) atestat de apartinență (illetkösségi bizonyítvány) d) atestat despre serviciul de până acuma toate în original și adresate comitetului parohial din Șilindia, să le susțină oficiului protopopesc din Buteni (Körösbököny), având a se prezenta în vre-o duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Alesul învățător este îndatorat a prevedea instrucțiunea și în școala de repetiție, a prevedea agendele cantonale în școală, în și afară de biserică, a instrui școlarii în cântările și ceremonialele bisericesti și ai conduce regulat în dumineci și sărbători la sfânta biserică.

Din ședința comitetului parohial ținută la 29 August 11 Septembrie 1913.

În conțelegere cu: Florian Roxin, ppresb. insp. școlar.

—□—

2—3

Prin aceasta se publică concurs pentru stațiunea de învățător la școala confesională gr.-ort. rom. din Kisszedres cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Stațiunea e împreunată cu următoarele emolumente:

a) Dela comuna bisericască în bani gata 475 cor. 50 fiteri.
b) 103/8 cubule bucate mixte à 12 cor. de tot 124 cor. 50 fil.
c) Întregirea dela stat.

Recurenții au să observe dispozițiile regulamentare

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Adrian P. Deseanu, protopop.

—□—

2—3

Pe baza ord. Ven. Cons. orădan de Nrul 1932/913. B. se publică din nou concurs pentru îndeplinirea postului de paroh din parohia de clasa III-a Chișlaz (Vámosláz), cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan, pe lângă următorul beneficiu:

1. Locuință liberă din 3 odăi, bucătărie, cămară cu supraedificatele de lipsă, precum și o grădină mare de legume.

2. Pământ estravilan 16 jugh. à 1200 □ st. în două table.

3. Drept de pășunat pentru 6 vite cornute.

4. Bir dela fiecare casă cu pământ 1, dela casă fără pământ 1/2 vică de grâu, săcară, sau cucuruz, ori răscumpărata vică à 2 cor. 50 fil.

5. Stolele uzuat, și anume: botez 80 fil.; cununie 6 cor.; sfeștanie 1 cor.; maslu 2 cor. înmormântare mică 2 cor. mare 6—12 cor.

6. Întregire dela stat. Darea după beneficiu o suportă alesul.

Parohul va avea să provadă catehizările școlariilor dela orice școală din parohie, fără să prelinde dela biserică, pentru aceasta, remunerațiune specială.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți, ca recursurile ajustate regulamentar, adresate comitetului parohial din Chișlaz, să le înainteze oficiului protopopesc în Oradea-mare (Velența), având — cu observa-

rea strictă a dispozițiilor din Regul. p. parohii a se prezenta în vre-o Duminică ori sâmbătoare, în sf. biserică din Chișlaz, pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și în oratorie.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, adm. protopopesc
—□— 2—3

Se publică concurs cu termen de 30 zile la postul de preot din parohia vacantă de cl. III Poiană (Biharmező) protopopiatul Vașcăului cu următoarele beneficii.

1. Bir preoțesc de la fiecare număr de casă 1 (una coroană) pe an numărul caselor 130.

2. Stolele legale.

3. Intregirea de la stat după calificarea celui ales. Alesul preot va avea să se îngrijească de locuință pentru sine, va suporta toate dările publice după venitul beneficiat și va catehiza la școală fără altă remunerație.

Recurenții să se conformeze dispozițiilor regulamentare.

Comitetul parohial

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu*, protopresb.
—□— 2—3

Se publică concurs cu termen de 30 zile la postul de preot din parohia vacantă Seghiște-Hârsești (Segyesd-Herzafalva) protopopiatul Vașcăului cu următoarele beneficii.

I. Dela parohia Seghiste:

1. Folosirea pământului parohial (arător și fână) în mărime de 12 h. 1577 st. □ cu deobligământul de a plăti darea erarială și echivalentul.

II. Dela parohia Hârsești:

2. Dela fiecare număr de casă (52) câte 2 cor. anual ca bir parohial.

3. Dela amândouă parohiile stolele indatinat și anume: înmormântarea 4 coroane (la prunci 2 cor., botezul 1 cor. Liturgia 1 cor. 20 fil. cununia 2 cor. Sfeștania 1 coroană.

4. Intregirea dotației de la stat după calificarea celui ales

5. De locuință — nefiind casă parohială se va îngriji alesul care este îndatorat a prevedea și catihisarea fără altă remunerație de la comuna bisericăscă.

Recurenții să se conformeze dispozițiilor regulamentare.

Comitetul parohial

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu*, protopresb.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din Câmpani de sus și de jos (Fonokismezős) se scrie concurs cu termen de alegere 30 zile de la prima publicare în foaia oficială pe lângă următorul salariu:

Dela comună 600 cor. în număr și intregirea de la stat conform anilor de serviciu. Învățătorul va prevedea și cantoratul pe lângă stolele uzuale.

Reflectanții au să se conformeze dispozițiilor regulamentare.

Comitetul parohial

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu*, protopresb.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți gr. or. române din Țigănești se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente:

1. În număr 400 cor.; 2. Uzuctul alor 10^{1/4} holde catastrale pământ arător 200 cor. 3. Intregirea de la stat conform art. de lege XVI din 1913. 4. Cvarțir: 2 chilii și culină. 5. Grădina de legumi. 6. Pentru încălzitul salei de învățământ 10 metri lemne de foc. Stole cantonale separat conform uzului.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și înainta recursul-instruit regulamentar adresat comitetului parohial din loc Preaonoratului oficiu protopresbiterial gr.-or. român din Vaskóh, și a se prezenta în cutareva zi de repaus la sfânta biserică din Țigănești pentru a-și dovedi dexteritatea în cant și tipic.

Țigănești, 20 Iulie (2 August) 1913.

Comitetul parohial

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu*, protopresb.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți de la școala gr.-or. română din Șebiş (Körössebes) se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente.

1. 600 bani gata. 2. Intregirea de la stat conform articolului de lege XVI din 1913. 3. Cvarțir 2 chilii și culină. 4. Grădina de legume. 5. Pentru încălzitul salei de învățământ 10 metri de lemne. Stolele cantonale conform uzului.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și înainta recursul instruit regulamentar adresat comitetului parohial din loc Preaonoratului Oficiu protopresbiterial gr. or. român în Vașcău (Vaskóh) și a se prezenta în cutare zi de repaus la sfânta biserică din Șebiş pentru a-și dovedi dexteritatea în cant și tipic.

Șebiş la 21 iulie (3 august) 1913.

Comitetul parohial

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu*, protopresb.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți-cantonale vacante din Cinteț, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Emolumentele:

1. Salariul până la suma de 1200 cor. se va plăti din cassa culturală a parohiei, iar ce trece peste 1200 cor. se va acoperi din ajutorul de stat ce s'a cerut.

2. Locuință cu grădina.

3. Pentru conferință 20 cor.

4. Pentru scripturistica 20 cor.

5. Dela înmormântări, unde va fi poștit 1 cor. 20 fil. iar de se va cere și „hora mortului” încă 1 cor.

Alesul învățător este îndatorat a prevedea instrucțiunea și în școala de repetiție, a prevedea agendele cantonale, a instrui elevii în cântările și ceremonialele bisericăști și ai conduce regulat în duminică și sâmbători la s. biserică.

Cei apți de a înființa și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Reflectanții sunt poștiți ca recursurile lor ajustate cu a) estras de botez, b) diploma învățătorescă, c) testimonii despre pregătirile anterioare, d) atestat de apartenență (illetőségi bizonyítvány) de la antistia comunei natale, e) atestate despre eventualele servicii anterioare, — toate acestea în original — și adresate comitetului parohial ort român din Cinteț. — să le subștearnă P. O. D. Dr. Dimitrie Barbu protopresbiter, în Chișineu — (Kisjenő), având a se prezenta în termi-

nul concursual — în s. biserică din Cintei, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Cintei, din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 26 august (8 septembrie) 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Dimitrie Barbu* protopresbiter, inspector școlar.

—□—

3 3

În șenzal rezoluțiunei Ven. Consistor gr. or. din Oradea-mare de sub Nr. 2981/909 și pe baza încuviințării Ven. Consistor Diecezan din Arad sub Nr. 6 55/909 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios pentru postul învățătoresc vacant din Pócsafalva (Pociovești) pe lângă următoarea dotațiune: în bani gata dela parohie 280 cor.; venite cantonale 32 cor. din arânda pământului cantoral 200 cor.; relut de lemne 72 cor.; scripturistica 10 cor.; spese de conferințe 12 cor.; întregire dela stal conform legii; evartur cu 2 chilii, culină, cămară șcl. Recursele instruale în senz regulamentar și adresate comitetului parohial din Pociovești sunt a se înainta oficiului protopresbiteral din Bejényes (Beiuș) iar recurenții se vor prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare la sfta biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat în Pócsafalva (Pociovești) la 14/27 iulie 1911.

Comitetul parohial.

Cu consezul adm. ppbiteral: *Dr. Victor Fildan*

—□—

3—3 gr.

Se publică concurs cu termen de 30 zile la postul de învățător-cantor dela școala din Forâu protopopiatul Beiușului pe lângă următoarele condițiuni:

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Bani gata dela comuna bisericească 600 cor.
2. Venitul cantoral 80 cor.
3. Stolele 20 cor.
4. Pentru conferințe 20 cor.
5. Scripturistica 10 cor.
6. Încălzitul și curățitul salei în sarcina comunei bisericești.

7. Ajutorul dela stat? conform legii.

8. Locuință 2 chilii padimentate, culină, cămară, pivniță și supraedificate de lipsă.

Alesul va îndeplini toate datinele învățătorului confesional ca și cantor va instrua elevii atât dela școala de toate zilele cât și dela cea de repetiție în cântarea bisericească și va catehiza dacă va fi însărcinat di partea superiorității bisericești.

Recursele ajustate regulamentar să se înainteze la oficiul protopopesc, iar recurenții să se arate și poporului pentru a se face cunoscut.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. V. Fildan*, adm. protopopesc

—□—

3—3 gr.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător-cantor la școala din Beiușele protopresbiteratul Beiușului se publică concurs cu termen de 30 zile pe lângă următoarele condițiuni și emolumente.

1. Salarul în bani gata dela comuna bis. 600 cor.

2. Venitul cantoral, afară de stolele uzuale, usufructul pământului computat în 78 cor.

3. Locuință cu 2 chilii padimentate, culină, cămară și intravilan pentru grădină de legume.

4. Ajutorul dela stat pe sama învățătorului trecut acum un an la penziune, a fost pus în curgere cu rezoluțiunea ministerială din 25 Iulie 1910 Nr. 67,745, astfel fără alta intvenire se consideră asigurat.

5. Recurentul va dovedi, că și-a împlinit stagiul militar.

6. Alesul e îndatorat a-și împlini toate îndatoririle ca învățător confesional și ca și cantor bis. și a catehiza, instruând și cântările răspunsurile bisericești atât la școala de toate zilele, cât și la cea de repetiție.

Recursele ajustate conform regulamentului se vor înainta oficiului protopopesc concernent iar recurenții se vor prezenta și poporului pentru a se face cunoscut.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. V. Fildan*, adm. protopopesc.

—□—

3—3 gr.

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala din Seucani (Szokány) protopopiatul Beiuș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarea dotațiune: 600 cor. dela popor și intrucat alesul e și cantor, va folosi pământul cantoral de 6 vici și stolele uzuale.

Ajutorul de stat, conform legii.

Petenții să se conformeze strict dispozițiilor regulamentare.

Pentru comitet.

Dr. Victor Fildan, adm. ppesc.

□—

3—3 gr.

ALMANACH

(CĂLINDAR DE BUZUNAR)

PE ANUL ȘCOLAR

1913/14

COMPUS, PENTRU TREBUIŢELE PREOŢILOR ȘI ÎNVĂŢĂTORILOR ROMĂNI

DE

IOSIF MOLDOVAN

DIRECTOR ȘCOLAR ÎN ARAD.

Prețul 1 cor. (10 fileri porto).

O cărticică de toată frumseța deamă de buzunarul fiecărui preot și învățător român. Conține: partea calendaristică cu apostolele și evangheliile în zilele de duminică; extras din molitvelnic (cele mai indispensabile cântări și rugăciuni de cari au lipsă preoții și învățătorii la funcțiuni săvârșite în afară de biserică); clasificarea școlarilor; ziar de casă; ord de ore; legea de salarizare învățătorescă; tabela de salarizare; afaceri cu posta și telegraful; taxele de timbre, festivitățile școlare, etc.

În considerarea greutăților începutului, făcându-se un număr restrâns de exemplare, rugăm a se face comanda cu posibilitatea urgență.

Comanda se fac la Librăria diecezană Arad.

BALLA FRIGYES és T-SA

PICTOR ACADEMIC.

INTREPRINDERE PENTRU PICTAREA ȘI ARANJAREA BISERICILOR

Întreprinde pentru pictarea de icoane sfinte, biserici; pregătește iconostasuri, iar cele vechi le reparaază, și primește totfelul de lucrări aparținătoare branșei acesteia, cu prețuri ieftine, în execuția cea mai frumoasă și artistică.

ARAD, STR. DEĂK-FERENC Nr. 40 a. ♦ PALATUL BIS. GR. CAT. ROM.